

природи, до яких віднесені: місця відпочинку та естетичної насолоди природою; ділянки, які виділені для здійснення навчально-виховних функцій і виступають своєрідними „музеями природи”; експериментальні ділянки, в тому числі і ті, на яких здійснюється відновлення біоти; ландшафтні системи, які асоціюються з уявленнями про „біокоридор”; унікальні природні комплекси або окремі види, які є під загрозою зникнення і потребують суворої охорони.

Отже, природоохоронна робота є ваговою, оскільки виконує важливу науково-пізнавальну й природоохоронну функції, має широкі можливості для поширення екологічних знань і пропаганди природоохоронних ідей серед учнів, їхніх батьків, студентів, всього населення.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник.-К.:Либідь,1997.-С.98.
2. Северин С.Н. Структура природоохоронної діяльності молодших школярів/The Science and Education on the Threshold of the 3rd Millennium:Тез.докл. Межд. конгресса (Минск) Кн..2., Мн., 2000.-С.102.
3. Философский словарь/Под ред.М.М. Розенталя, П.Ф. Юдина.-М.:Изд-во политической литературы,1963.-544с.
4. Чорноморець І.М. Реалізація діяльнісного підходу в організації пізнавальної діяльності учнів засобами сучасних технологій навчання географії/Наук.зап.Він.пед.ун-ту.Серія:Педагогіка і психологія,2005.-№14.-С.68-70.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ А.П. КАРИШИНА

Сотуга О.В. (Полтава)

Успішність розвитку будь-якого суспільства залежить від наукового потенціалу нації, формувати і нарошувати який покликана система освіти. Це означає, що носієм такої високої відповідальності є педагог, а в першу чергу – вчитель середньої загальноосвітньої школи і викладач вищого навчального закладу. Тому серед провідних професійних вимог до зазначених категорій освітян є висока спеціальна та загальнонаукова компетентність. Але сучасна динаміка розвитку науки диктує необхідність підготовки педагогів не просто фахово обізнаних, але й здатних до подальшого вдосконалення культури свого інтелекту, готових до освіти і самоосвіти впродовж життя, для яких дослідження та відкриття глибоких зв'язків і закономірностей оточуючої дійсності стає настійною особистісною потребою. Таким чином, в сучасній системі освіти найвищим попитом має користуватись педагог-дослідник, який не лише акумулює знання, але й володіє науковими підходами їх здобуття, перевірки, систематизації та узагальнення. Саме це й зумовлює особливу увагу до проблеми підвищення наукового рівня педагогічних кадрів сучасної школи, яку слід вирішувати ще зі студентської лави.

Одним із дієвих засобів самоствердження особистості студента шляхом удосконалення його професійних та комунікативних якостей, розвитку та реалізації індивідуальних здібностей, а також задоволення творчих і пізнавальних потреб є участь у громадській і науковій діяльності свого факультетського середовища, так само як і спілкування у колі прогресивних однодумців із інших осередків освіти. Цьому насамперед сприяє заздалегідь спланована й доцільно організована робота з формування студентського наукового активу, що є одним із пріоритетних напрямків діяльності функціонуючого на природничому факультеті Полтавського педуніверситету студентського наукового товариства імені А.П. Каришина.

У структурі фахових якостей майбутнього вчителя-професіонала важливу роль відіграє досвід, здобутий у процесі екологічної освіти і виховання.

Оскільки програмний резерв є недостатнім для вичерпного задоволення цікавості екологічно свідомої і допитливої молоді, виникла потреба створення спеціального підрозділу для поглиблення екологічних нахилів та спрямування наукових запитів студентства. Саме тому на природничому факультеті Полтавського педуніверситету при організації студентського наукового товариства (СНТ) у березні 2004 року поряд з іншими секціями (хімії, зоології, ботаніки) було запроваджено секцію екології, що стало спробою об'єднання студентської ініціативи у напрямку ознайомлення, дослідження і розв'язання сучасних проблем довкілля різного масштабу.

Контингент екологічної секції СНТ утворюють декілька осіб з кожного курсу. Традиційно продовжують цікавитися екологічною проблематикою студенти, які ще за шкільних років перебували в рядах юних натуралістів чи займалися науковою роботою по лінії малої академії наук (МАН). Серед членів секції велике представництво належить студентам першого курсу (перебувають у пошуку, прагнуть визначити свою сферу наукових захоплень), питома вага студентів II-III курсу є відносно сталою з року в рік і зменшується у студентів старших курсів (через пререхід на індивідуальний графік, працевлаштування паралельно з навчанням, сімейні обставини тощо).

Робота секції екології здійснюється за безпосередньої науково-методичної та матеріально-технічної підтримки кафедри екології та охорони довкілля і тісно пов'язана із науковими пошуками кафедри у таких напрямках:

- 1) дослідження біологічного різноманіття Полтавської області і закономірностей його поширення;
- 2) соціологічні аспекти флори і фауни регіону (обґрунтування присвоєння раритетного статусу тим чи іншим видам рослин і тварин області, формування і коригування списків охорони видів);
- 3) наукова розвідка на території дійсних та перспективних об'єктів природно-заповідної мережі Полтавщини, подальша оптимізація регіонального природно-заповідного фонду та екологічної мережі;
- 4) освітньо-методична робота із молодим поколінням у напрямку формування екологічного мислення та утвердження екологічної свідомості (зокрема, сприяння роботі секції МАН та заочної біологічної школи при обласному еколого-натуралістичному центрі);
- 5) теоретичне обґрунтування прикладних екологічних проблем регіону (співпраця з відділом екології міської ради, обласним управлінням екології та природних ресурсів тощо).

Засідання секції екології відбуваються не рідше двох разів на місяць та проходять у формі семінарів або колоквиумів за заздалегідь визначеною темою і супроводжуються доповідями, дискусіями та переглядом тематичних відеоматеріалів. Робота секції очолюється і координується її керівником, обраним із членів секції з рядів студентства, що зайвий раз засвідчує належність СНТ до форм студентського самоврядування. Викладачі кафедри екології та охорони довкілля (а за необхідністю – й інших кафедр університету) надають членам секції необхідну консультативну допомогу.

Результати різного роду теоретичних і практичних наукових напрацювань студентів оформляються у вигляді тез доповідей, публікацій та виступів на конференціях різного рівня; розпочаті дослідження можуть переростати в освітньо-кваліфікаційні роботи (курсіві, бакалаврські, дипломні, магістерські), а також у вигляді самостійних наукових проєктів брати участь у всеукраїнських конкурсах. Показовим у цьому відношенні став екологічний проєкт студента п'ятого курсу групи П-51 Дем'яненка М. за темою «Промислове вирощування гливи на субстраті із соняшникового лушпиння як безвідходна й екологічно обґрунтована технологія», що у квітні цього року був відзначений дипломом першого ступеня на всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт при Донецькому національному технічному університеті.

Важливою складовою діяльності екологічної секції СНТ є підготовка студентського активу до участі у щорічних всеукраїнських олімпіадах з екології та охорони навколишнього середовища. Активний олімпійський резерв

складають 3-4 студенти, що мають найвищий рейтинг за результатами університетської олімпіади, яка проводиться на початку другого семестру кожного навчального року. Як правило, серед олімпійців-екологів переважають студенти III-IV курсів, які вже опанували базові екологічні дисципліни та сформували достатній запас знань. Проте неярідко з успіхом заявляють про себе і студенти I курсу, у тому числі й небіологічної спеціальності «Хімія та інформатика», які протягом першого семестру вивчають загальноосвітню дисципліну «Основи екології». Це свідчить про інтегрованість екологічних знань, універсальний характер їх застосування і поповнення.

При підготовці олімпійського резерву практикується методика «інтенсивного заглиблення», що передбачає проведення засідань секції не рідше одного, а частіше два-три рази на тиждень. Аби гідно представити свій навчальний заклад і показати високий рівень знань, треба йти на крок попереду. Тому специфіку занять визначає не стільки програмний матеріал, який залишається для повторення, скільки позапрограмні питання, що доповнюють спектр екологічної обізнаності конкурсанта. На тренувальних заняттях розглядаються найрізноманітніші аспекти комплексу екологічних наук: загальної, промислової, хімічної, аграрної, радіаційної, соціо- та геоєкології, екології людини тощо. Для ліквідації прогалин з різних розділів екології студентам пропонується опрацювати альтернативні підручники, періодичні видання, інформаційні бюлетні, довідники, відеосоюжети. Обов'язковим компонентом програми підготовки до олімпіади є розв'язування задач і вправ із загальної та прикладної екології, а також хімічних задач екологічного змісту. Високу ефективність засвоєння знань у такий спосіб обумовлює поєднання індивідуальних форм роботи із груповими (обговорення і взаємороз'яснення) в рамках засідань секції. Доказом дієвості такої системи підготовки є високі щорічні показники виступів університетської олімпійської команди на всеукраїнських змаганнях з екології.

Побічним, але педагогічно сприятливим результатом задіяності студентства у науковій клубній діяльності є посилення таких якостей особистості, як відповідальність, організованість, самодисципліна, а також усвідомлення індивідом власної конкурентоздатності, що цілком відповідає вимогам суспільних реалій сьогодення.

Отже, діяльність студентського наукового товариства в цілому і екологічної його секції зокрема, безперечно, поживляє наукове й культурне життя студентів на природничому факультеті, сприяє розвитку наукової творчості та реалізації дослідницького потенціалу майбутніх учителів природничих дисциплін, оптимізує освітнє середовище педуніверситету у напрямку його наближення до сучасних стандартів української вищої школи.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Стражнікова І.В., Ілійчук Л.В. (Івано-Франківськ)

Сучасний етап розвитку України, інтеграція її у світове товариство передбачають створення нової системи освіти, яка визначається, як «стратегічна основа розвитку особистості, суспільства, нації й держави, запорука майбутнього» [3, 4]. Вона вимагає створення умов для формування освіченої, творчої, висококультурної особистості, повноцінного розкриття її здібностей, задоволення освітніх потреб, підготовки до суспільного життя в умовах конкуренції.

Втілення державної освітньої політики у життя, реалізація нової системи освіти залежить від вчителя, який стоїть у центрі всіх новозмін в освіті. «Чим потужніша і ефективніша армія освітян, – зазначає С. Ніколаєнко, – тим стабільніша і благополучніша наша держава» [4, 4]. Тому нагальною потребою постає необхідність підвищення рівня готовності ВНЗ з підготовки вчителів до професійної діяльності; вдосконалення методики підготовки вчителя,